

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

In fața primejdiei.

Stăm în fața unei mari daune, ce n'am prevăzut-o și simțim dureros rana adâncă, ce am primit-o nu în luptă deschisă și nu dela dușmani declarați, ci prin falsele și urâtele meșteșugiri ale unor aderenți după grai, dar dar dușmani după fapte ai Principelui păcii, ai lui Isus Hristos.

Oameni, cari spuncau, că nu sunt nici români, nici ruteni, ci maghiari gr. cat. s'au plâns, au scris, au alergat, au bătut repetit și puternic la uși, s'au rugat, au luptat cu peana și cu vorba, pentru a fi scoși de sub jurisdicțiunea bisericii românești, respective rutenești și pentru a li-se dărui o episcopie gr. cat. maghiară, în care să se poată desvolta sufletește mai puternic și să se poată mântui mai ușor.

După o luptă purtată cu tari nădejdi și cu statornicie exemplară aceia, căzând și ridicându-se de multe ori, pe urmă au învins. Li s'au împlinit dorințele alimentate și înfierbântate timp de o jumătate de veac. Dar francmasonii fără de lege și patronii fără pricepere i-au ajutat, la locurile competente, în așa chip și măsură, cât biruința lor a deschis în zeci de mii de inimi nemulțămirea și durerea aceea, ce au purtat-o ei în o întreagă vieată de om. Ghimpele scos din inimile lor nemulțămite a fost aruncat în alte suflete, cari sufer și se tânguesc mai dureros, decât se tânguiau, ieri, biritorii de azi, fiindcă acestea suflete sunt despoiate nu numai de un drept firesc, ci și de un drept garantat în bule papali și în legile statului, apoi le mai este primejdită în mare măsură și ființa lor fizică chiar în o instituțiune, care are în locul întâi chemarea de a apăra, susține și a desvolta ceea ce a lăsat Dumnezeu.

În situația grea, ce ni s'a creat fără învoirea și fără cooperarea noastră, înainte de toate trebuie să facem socoata pierderilor, iar în locul al doilea avem marea datorință de a ne reculege pe toate terenurile, ca să nu mai fim expuși la surprinderi atât de dureroase.

A bagateliza pierderile sufletești și naționali, ce ni le-a pricinuit dizmembrarea din corpul Provinciei mitropolitane a mai multor zeci de parohii și îngremierea acelor la noua episcopie, ar însemna ori un urât cinism, ori o regretabilă lipsă de pricepere. Spre norocul nostru însă, la noi fiecare simte și e în stare să înțeleagă mărimea ranei, ce ni s'a cauzat; e în stare să priceapă, că am pierdut mulți, foarte mulți, la 75000 suflete. Un număr acesta ce ne-ar umplea de un legitim și dureros fior, chiar și dacă s'ar fi nimicit pe urma unui mare războiu dintre două state puternice.

Dintre aceștia cam 35,000 sunt morți, iar restul prinsonerii noștri. Aceia sunt morți pentru neamul nostru, întrucât nici în trecut n'au simțit, n'au vorbit și n'au lucrat românește, umii, fiindcă n'au fost români nici când, alții fiindcă în cursul vremilor s'au desbrăcat de datinile, portul, limba, de simțirea și de gândirea românească. Aceștia, aproape toți sunt veseli de noua situație, pentruce trebuie îngropați și încă cu gândul liniștit, că pentru noi nu mai învie.

Cele vre-o 30,000 suflete, cari simțesc, gândesc românește și vorbesc numai românește, ori și unguerește și sunt încorporate la noua episcopie, — acelea sunt prinsoneri. Aceștia voesc și doresc să se elibereze, să ajungă acolo, de unde au fost ruși, acolo unde sunt frații lor de lege și de sânge. Iar noi, frații lor, avem naturala și creștineasca datorință de a le sări întru ajutor, de ai mângăia și scăpa

nu cu arma, cu revolta, demnuri la defecțiune, ci pe cale și cu arme legali.

În timpul scrierii acestor șire, mi-s'a îndreptat atențiunea asupra mârloiatului tânguitor al unei pisice. Ies, să văd, ce are. Sărmana, cât ce m'a observat, s'a postat înaintea mea, tânguindu-se. M'a privit drept în față, apoi și-a îndreptat capul spre cămară. Odată aud mârloitul unui pui de pisică, care era închis în cămară. Am înțeles durerea animalului. Am trimis un băiat, să elibereze puiul pisicii, carea auzind, că se deschide ușa camerei, a alergat întru întâmpinarea fătului său. Ce face instictul! — Și oare pe noi, toți Români, oameni fiind cu minte înțelegătoare și cu inimă simțitoare să nu ne miște strigătul de durere a fraților ruși din sânul maicii lor și să nu ne îndemne, ca să ne rugăm, să vorbim și să lucrăm pentru eliberarea lor?!

Datorința aceasta trebnie să ne-o împlinim deosebit pentru motivul, că suntem creștini și pentrucă ne îndeamnă maica Biserica.

Biserica în mai multe locuri rânduește, să ne rugăm »pentru cei prinși și pentru mântuirea lor«, iar preotul, se roage în taină: »Adu-ți aminte Doamne... de cei robiți și de mântuirea lor«. — Rugăciunile acestea să fie mărturisirea conștiință și adâncă a datorinței de a sări întru ajutor fratelui; de câte ori le auzim, ori le zicem, să ne încălzească de focul iubirii deapropelului și să ne mâie gândul la frații noștri iubiți, cu cari să ținem legătura sufletească neîntreruptă, dându-le din căldura sufletelor noastre atâta cât e de lipsă. ca să nu se stângă amintirile de ieri și speranțele de azi. Să alergăm și noi, să jetfim, să arătăm și să dovedim, că ni-s'a făcut nedreptate și să fim siguri, că lupta noastră pentru dreptate nu

va fi zadarnică. Să sădim în sufletul fiecărui membru al bisericii noastre convingerea că nu-i de ajuns a declama și admira în școală ori în biserică maiestatea preceptului iubirii deaproapelui, ci datoria noastră este, să-l traducem în viața noastră și grea de toate zilele, săvârșind faptele îndurării trupești și sufletesti.

Insași Bula „Christifideles graeci“ ne ofere armă puternică în lupta pentru scăparea robiiților noștri. Credincioșii din Macău și încă două parohii pe motivul, că nu știu românește și sunt maghiari, se îngremiează la noua episcopie, deși nu sunt în continuitate teritorială cu alte parohii din aceasta eparhie. Motivarea aceasta s'o folosim și în favorul nostru, pentru scăparea parohiilor românești din noua episcopie. Roma va fi și dreaptă și consecventă. Ea nu ne-a părăsit și nu ne este iertat, să o amenințăm cu schismă și mai puțin s'o părăsim. Aceasta ar fi nu numai un mare păcat și o imprudență politică, ci și o mare ingraturitudine. Căci să zicem, că Roma, în momente grele de șovăire și ispite politice, în cazul prestat, ar fi lucrat conștient împotriva noastră, totuși rămâne, că ei datorim unitatea culturală națională, care a înălțat neamul nostru întreg și de pretotin-

denea. Și numai gratitudinea pentru faptul acesta mare istoric ar fi de ajuns, să oprească pe ori cine de a arunca frase bombastice ca: „Jos cu Roma“ ori „să rupem pecetea“, nemai amintind considerațiile religioase, cari ar trebui să se aibă față cu atâtea mii de suflete grațiat. cari se vatămă și se vulnerează adânc pe urma acestor provocări.

Noi nu voim să defecționăm, fiindcă îi păcat, dar nu voim să ne desbrăcăm nici de flința noastră națională tot pe motivul, că-i păcat. Un om, care nu-și iubeste și nu ține la neamul său, nu poate fi creștin bun, iar un preot, care nu-și conduce turma pe urmele lui Hristos, care ca Dumnezeu ne-a iubit pe toți, iar ca om a iubit mai mult pe poporul, din care făcea parte după sânge, — un astfel de preot n'a intrat în staul pe ușe, ci pe airea; unul ca acesta nu-i păstor bun, ci fur, tâlhar, ori năimit.

Acțiunea pentru salvarea celor prinși s'o începem cât mai îngrabă, având toată încrederea în Provedința divină, care e neobosită și neadormită în a-ne mângăia și ajuta spre a delătura piedecile și a învinge greutățile, ce ne vor sta în cale, apoi să avem credință neclintită în izbânda finală a dreptății noastre.

Limba vetero-grecă decretată de limba liturgică și pentru bisericile

românești, încorporate la noua episcopie, — nu va trebui nimărui, nici chiar acelora, cari nu știu românește. Iar aceia, cari în urma ordinului dat de Leo XIII., n'au voit să ardă cărțile liturgice tipărite în limba maghiară, — nu vor voi să se acomodeze nici dispoziției clare a bunei: „Christifideles“, care oprește tolosirea limbei ungurești „care nefiind liturgică, niciodată nu este iertat a se folosi în sacra liturgie.“ Ei vor folosi limba ungurească, cum deja o și spun. Roma, care va fi informată, nu va tolera aceasta. Sfârșitul...? Un lucru, la neșterea căruia au vegheat cugete rezervate — păcătoase, nu va putea avea bun sfârșit pentru făuritorii lui; va avea însă urmări salutari pentru noi, de vom ști înțelege vremile și vom ști utiliza împrejurările, ce ni-le ofere asediarea și a celui din urmă bastion al legii și al limbii noastre.

În lucrarea aceasta să învățăm a răbda și a ști aștepta atât cei liberi, cât și cei robiți, alipindu-ne cu toată dragostea și căldura inimii noastre de Dumnezeu și de biserică și desrădăcinând din inimi orice sentiment de frică și desperare, fiindcă aceste ne slăbesc și ne istovesc puterile, apoi să avem toată convingerea în eternitatea adevărului: „credincios este Dumnezeu, care nu va lăsa pe voi să vă ispitiți mai mult

FOIȚA.

Iar pe țarm...

*Iar pe țarm, când se 'nfiară
Trestia 'ngropată 'n mol
La răscuri cu punte veche
Zănele s'adună stol...*

*Hicotind șir și flutur
Scumpul brațelor voal, —
Văjâie prin noapte râul
Despicându-și val de val...*

*Fulger alb pe vârș de crânguri
Brazii se 'ndoesc de vânt
Și 'n ajun de miez de noapte
Spun de-o cruce și-un mormânt...*

*Vântul suflă, brazii cântă
Spumele se 'nvârt pe râu
Unde zănele viclene
Joacă 'n apă până 'n brâu...*

*Bat nisipul, se respiră,
Râd și iar se leagă șir,
Ochii lor sclipesc în para
Crucilor din cimitir...*

*Vântul suflă, plopii cântă,
Brazii se 'ndoesc de vânt
Și 'n ajun de miez de noapte
Spun de-o cruce și-un mormânt...*

Z. Murășan.

Datoria.

I. Agârbicean.

(Continuare).

— Știi tu cât e datoria lui până acum?
o întrebă în urmă protopopul.

— Da tată, știu.

— Ți-a spus el?

— Da.

— L-ai întrebat tu?

— Nu. Într-o seară mi-se plângea că n'are bani, și atunci...

— Ei, se vede că o să cadă de acum și în josiții, zise cu mânie bătrânul.

— Pentru ce tată? — întrebă Eufrosina.

— Un bărbat adevărat nu se plânge nici odată nevastei că n'are bani, cu scopul ca prin mijlocirea ei să ajungă la parale. Asta n'am știut. Acum cred că Anton al tău a ajuns foarte jos. — Eu te iubesc, vezi bine, adause bătrânul văzând lacrimile în ochii fetei, — dar nu pot să nu te ajut, să nu-ți deschid ochii ca să vezi realitatea. Voi, femeile, o vedeți foarte târziu.

— Dacă vrei cu adevărat să-mi ajuti tată, te rog nu-l mai huli pe Anton, începu cu silă Eufrosina. Mă faci să descurajez când aud chiar din gura ta astfel de cuvinte. Ce crezi, nu-mi vorbește toată lumea astfel? Cel puțin cinci șase femei îmi vin pe zi să mă avizeze despre tot ce face

Anton. Ele știu cât de mult mă rănesc prin tot ce-mi spun, — poate minciuni cele mai multe. Dar ele mă urăsc, dragă tată, și vin să se răsbune asupra mea, arătându-mi-se prietene, pentru cei doi ani fericiți ce i-am petrecut cu Anton. Tu însă spui că mă iubesti. Dă-mi atunci speranță, întărește-mă, căci tu nu ști ce luptă grea port eu de-un an și jumătate! Crezi doar că eu sunt nesimțitoare? Că nu mi-am zis de mii de ori ce-mi spui tu acum? Insa tot deatâtea ori mi-am spus că mă înșel, cercând să scot ori și de unde puteri noi de luptă. Dă-mi viață dragă tată, și nu mă omorî! Ea îmbrățișe cu căldură pe bătrânul său părinte, și-l sărută pe față.

— Dragă Eufrosina! suspină bătrânul cu ochii umezi. Il iubesti dar așa de mult?

— Da tată.

— De-ar da Dumnezeu să fie vrednic de atâtea dragoste.

— Eu am nădejde mare, zimbă Eufrosina.

— Care anume?

— Nu-ți spun dragă tată. Dar e aproape o convingere.

— Bine dar, să mai așteptăm, zise învins bătrânul.

— Ah, dragă tată, cât ești tu de bun, și Eufrosina îl îmbrățișe din nou.

Oftând în greu, cu privirile întunecate părăsi protopopul locuința lui Anton Murășan. Ceea ce nu-i putea ierta nici acum

decât puteți, ci împreună cu ispita va face și sfârșitul, ca să o puteți suferi“.

Păstorii cei buni, ca oare-când Dănilă și Tobia în prinsoarea babilonică, să mângâie pe cei robiți și să-le nutrească nădejdea eliberării. Fericiți aceia, cari vor putea zice: „pe calea adevărului și a dreptății am umblat în toate zilele vieții mele și milostenie multă am făcut fraților mei și neamului meu, celor-ce erau duși cu mine în țara Asirianilor la Ninive“. (Tovit 1. 3.)

Nu-i de ajuns însă, ca să cerem, să ne rugăm, se alergăm și să jertfim pentru cei prinși și pentru mântuirea lor, ci e neincunjurat de lipsă și o reculegere sufletească și o întărire pe toate terenele.

Înainte de toate e timpul suprem, să avem oameni cu vederi și cu concepțiuni mărețe, cari stabilită odată bine ținta, spre care avem să înaintăm, să știe și să vrea, ca să împreune firul fiecărei acțiuni, ori cât de mică ar fi aceea, cu ținta mare și principală, ce nu iertat să o pierdem din vedere. Lucrările la întâmplare, fără plan, nu vor putea nici când înălța un neam și pune în stare înfloritoare o biserică.

Ori cât de luminat și puternic ar fi căruia, nu va putea zice, că n'are nevoie de sfatul și de ajutorul

altora. Inomis are nevoie de acestea și în adevăr luminat e atunci un conducător, când se știe încunjura de cei mai geniali, mai buni, mai energici, mai devotați și mai însuflețiți pentru planul de acțiune, pentru cauzele mari, ce le reprezintă. Un anturaj cinic, superficial, laș, venal e o nefericire chiar și pentru un erou și pentru orice instituțiune. Din motivul acesta *noi preoții trebuie să ne facem mai buni ori în urma convingerilor noastre religioase ori pe urma unei controle cât mai severe și mai părințești*, care este adevărată mângâiere pentru cei buni și un stimul pentru cei răi, cari în urmă trebuie să înțeleagă, că ei sunt *părinți*, cari au chemarea să procreze suflete, să educe și să adune cu fiecare vorbă, gest și lucrare, iar nu să ucidă, corumpă și risipească.

Inteligența noastră laică va trebui să priceapă, că fără o temelie puternică religioasă și morală nu va putea sta nici un edificiu, iar temelia aceasta nu se va putea așeza fără practici religioase și din partea aceleia. Zădarnic va încunjură o cetate cu muri și șanțuri, dacă locuitorii aceleia vor fi lași și împărăchiți nu vor putea-o apăra și susține. Ceeace însuflă curaj, determină la împlinirea datoriei, la ab-

negațiuni și la jertfirea de sine este curățenia sufletului, care nu se poate obține și păstra fără harul Domnului, iar harul Domnului se obține prin practice religioase.

Va trebui să se pună o deosebită grijă din partea tuturor instituțiilor culturale pe *periferii și pe comunele fără școală*, pe conservarea portului și a datinilor noastre bune și să se dea o trează atențiune dezvoltării spiritului de cruțare și de munca rațională a poporului nostru.

Această „politică mică a îngrijirii sufletelor de-aproape“ este de cea mai mare însemnătate „pentru toți aceia, cari fac parte dintr'un neam“ (Iorga).

Numai chemarea la muncă și dezvoltarea interesului multiplu al tuturor prin diferite reuniuni și asocieri și prin apretierea dreaptă a muncii fiecăruia pot să producă manifestări grandioase și fericitoare, să ridice moralul public și mândria națională. Din motivul acesta ni-zuința noastră trebuie să fie a înființa cât mai multe însoțiri de binefacere, pii, culturale și economice și a le conduce cu pricepere și cu mai mult altruism.

Dacă ne vom întări prin muncă cinstită și cruțare rațională și dacă va ști dușmanul, că noi purtăm în inimi harul lui Dumnezeu, nu va cu-

bătrânul era faptul, că deși-l avizase că sosește, a stat aci patru ceasuri și Anton nu s'a arătat pe acasă.

Până ce se puse în mișcare trenul, până ce Eufrosina ajunsese acasă, se facuse seară. Culcă copilul, își luă cina ei săracă, pe care de mai bine de-un an o lua tot singură, când intră pe neașteptate servitoarea.

— Este o damă și vrea să vorbească numai decât cu dvoastră.

— Poștește-o înlăuntru — zise Eufrosina sculându-se de pe scaun. Era foarte palidă. Avea un presimțământ de nenorocire.

Intră Veturia, care de-o jumătate de an era măritată în acelaș oraș cu Eufrosina. Aceasta din urmă se însenină când văzu pe rechea prietină. Veturia venia adeseori la Eufrosina, dar nici odată nu aducea vorba despre Anton Muntean. Pentru aceasta Eufrosina ținea și mai mult la ea decât pe vremea când fuseseră fete în acelaș sat. Dar bucuria Eufrosinei nu ținu mult. Ca ori ce om sincer, așa și Veturia nu putu să ascundă vestea neplăcută ce i-o aducea Eufrosinei.

— Credeam că te vei fi culcat, dragă, zise în silă Veturia. Am trecut pela poarta voastră și voiam să te văd. Ce mai faci? Nici odată Veturia n'o întrecase: ce mai face?

Eufrosina nu răspunse ci privi trist înaintea sa.

Veturia își stăpâni cât putu lacrimile, dar numai își îmbrățișe prietina din tinerețe și începu să plângă, sguindu-se toată.

Eufrosina cu simțul acela al sufletelor curate cari înțeleg totul, pricepu numai decât că pentru ea plânge prietina sa.

— Știi ceva? o întrebă cu ochii mariți de durere, cu vocea înspăimântată.

— Da, dragă. Vai și cum aș vrea să nu-ți spun! suspină Veturia.

— Trebuie să-mi spui numai decât! asta pentru prietina noastră Veturio. gemu Eufrosina.

— Și-mi promiți că nu te vei supăra pe mine? Ea o privi cu ochii mari, înlacrimați, plini de teamă.

— Asta se înțelege, răspunse rece Eufrosina.

— Și că vom rămânea tot prietene bune?

— Și asta, și ori ce vrei, dar te rog spune-mi în grabă.

Veturia însă ori cât ar fi voit se putu reculege foarte în silă.

— Dragă, scumpă Eufrosino, începu ea. Numai cât îmi sosi bărbatul acasă. El spune că dl Anton Muntean a pierdut din seara trecută până când a plecat bărbatul meu de acolo cinci mii de coroane. Și el mi-a zis să vin la tine și să-ți dau sfatul ca numai decât să mergi la el să-l convingi să-și încete jocul, mai târziu poate ajunge datoria la zeci de mii.

— En? întrebă Eufrosina cu vocea stânsă, în vreme ce inima-i bătea oprindu-i respirarea. Eu? întrebă din nou privind la Veturia ca la un dușman.

— Da, tu, — de nime altul n'ar asculta, zise Veturia.

— Nici odată! răspunse tremurând Eufrosina.

— Dar' se ruinează! zbiră la rândul ei Veturia.

— Nu-mi pasă! N'are decât să facă, zise cu vocea rece Eufrosina.

— Dar, iubit'o, înțelege, te ruinează și pe tine, viitorul copilului, familia.

— „Nici odată“ spuse iar, cu glasul sec Eufrosina, ca și când ar fi vorbit un mort.

— Așa dar' nu te duci.

— Nu. Am să merg dar' alt undeva, zise ea cu vocea șuerătoare. Mândri ei ochi se tulburară.

— Unde? întrebă cu groază Veturia.

— La tata.

— Acasă?

— Acasă! oftă din adânc Eufrosina, și ochii ei, seci până acum, se umplură numai decât de lacrimi.

— Vrei dar' să-l părăsești?

— Ce mai întreb? În locul meu tu ce-ai face? zise aproape cu mânie Eufrosina. Niți nu te mai întreb dacă spui adevărul. Îl cred, continuă ea. L-am presimțit eu de mult, de altfel. (Va urma.)

teza așa ușor să ne mai desconsiderăm chiar și cele mai sfinte sentimente, ci ne va respecta și respectându-ne împrumutat vom putea aduce cele mai frumoase contribuții pentru înflorirea bisericii lui Hristos și pentru progresul statului, în care putem închepea și ne putem desvolta în liniște cu toții.

Sus să avem inimile!

Congres cooperativ. *Ne trebuie un congres cooperativ*, scrie dl Traian V. Tăranu, care „dacă va fi metodic întocmit, va fi un sfat obștesc al mișcării pornite la noi în direcția cooperativă”. Propune și câteva chestii de discutat între preoții și învățătorii noștri cari ar trebui să se adune la acel congres, căci „întăiu și întăiu, deoarece mișcarea, deși plină de însuflețire trainică, duce mare lipsă fără îndoială de pregătirea factorilor cărmuitori dela sate...”

Și apoi fiindcă nu avem mijloace bănești, călătoria să se plătească din fondul cooperativ întemeiat de Stroescu.

Întăiu și întăiu (să luăm de jos în sus) noi știm, că fondul acesta are altă destinație decât să facem călătorii cu banii aceștia (?) Ș'apoi nu poate fi mai ciudat ca ideea unui congres cooperativ când noi nu avem nici o singură cooperatie în înțelesul modern al cuvântului.

Până când ne vom tot socoti; până când vom merge până la X. și ne vom întoarce îndărăt. Când vom înțelege în fine că ațari lucruri să se facă, nu să tot întindem la vorbe goale? — Congresele la noi în adevăr au devenit o boală: ne tot adunăm și ne împrăștiem fără nici un spor.

Să trecem la fapte odată, dacă vrem să facem ceva, și să nu mai strigăm atâta să ne audă toată lumea!

Vim vi repellere licet. Ne paște un vechiu păcat, care, dacă suntem osândiți să-i rămânem încă multă vreme păpuși, — ne duce la peire.

Vorbele goale, frazele fără nici un scop, decât atâta doară că ne fură vremea asta scumpă — sunt păcate de-ale noastre.

Nu vrem să ne oprim la „*Vim vi repellere licet*” articolul întăiu din „Românul” Nr. 162. Ne mirăm însă despre confrății dela organul partidului nostru național cum pot strecura așa oribile greșeli de tipar?

De altcum atări scăpări de tipar am avut prilej să vedem și în „Gazeta Transilvaniei”.

Oricine limpede la judecată, citind „*Vim vi repellere limpede*” nu poate să nu observe, că deja am trecut în extravagante; pușcăm în vânt.

Iar când am ajuns la punctul acesta foarfeca și coșul nu ar trebui puse în funcțiune?

—m.—

Să deschidem cartea neamului.

— Ecou întârziat. —

(M) Oștași credincioși, purtând pe umerii noștri, îndelung răbdători, semnele credinții neclintite, — în fața uneltirilor meschine, eram

tari în suflet, că adevărul va triumfa. Și'n vâlul suptăratec de nedumire, mai mult nepăsători — am rămas numai deodată uluiți, cu privirile împaijenite, înțelegând haoticul clocot al inevitabilului pericol.

Și de vreme ce limbile de flacări se ridicau cu încolăcirii de sarpe de sub acoperișele noastre, spre nemărginirea boltii, — pe-o clipă de răsărire, ochii noștri au prins a bate în luciul de sânge, iar inima noastră și-a tulburat toate coardele, trecând poate pentru întâia oară în privirile acele păgâne, cari fac să și-se cutremure toate încheieturile, până la cele mai adânci țesături...

Graiul durerii noastre de atâtea ori pierdut în pustie — de astădată, din fiecare undulare se sprijinea treptat — vrând să sfideze parcă chiotul de învingere, al celei mai neîndreptățite uneltiri...

E cald încă lutul pe care ne-am svârcolit pojarul suferinții fără țarm, care ne ardea grumazul în ceasurile înduratei lovituri; purtăm încă reminiscențe de sânge în tulburul privirilor noastre, și cine știe cât va trebui să treacă, până când ființa noastră își va lua echilibrul de mai înainte!

Dar cu toate acestea, ce ne-a folosit frângerea brațelor desperate? — Glasul durerii noastre cade lovit de ecoul huetului uneltitorilor, cari își saltă chiotul rânjetelor de bucuria, că au putut potrivi bine încă o isbitură de ciomag în creștetul celor legați cu lanțuri.

Tot ce ne-a mai rămas de acum e trezirea ca dintr'un vis urât, cu gestul dârz de: *ce-i de făcut?*

— Să deschidem cartea neamului și filele, aceleia ne vor spune. Durerea de astăzi este hrănită de-o veche rană, crusta căreia abia se prinde și o mână odioasă ni-o rupe iar; suferința noastră este de veacuri.

Să tacă glasul tânguiriilor, din inimile noastre!

În țara asta de atâtea ori stropită cu sânge românesc, suferim dureri și împilări fără număr — dar nu-i permis să se uite, că avem o împărăție: *sufletul*, pe care, unde-s miliardele de forțe brutale, ca să ni-o poată cuceri?

Când fiecare neclintit postat în locul său va lucra conform îndemmurilor lăuntrice, — unde-i piatra pucioasă, care să ne poată stârpi germeii viței din care ne tragem?

Să se topească în aceste vremuri, *trădătorii* și *camelionii* naționali, ca ceara de fața focului.

Sus și tare: cine are urechi de auzit, să audă!

Avem de ispășit un păcat străvechiu.

Să deschidem cartea neamului, ca paginile aceleia scrise cu la-

crimi și sânge să ne infiltre tările și nepăsare, de-a trage povara fără murmur de acum.

Dacă așa suntem osândiți, să cădem în ispășirea acestui păcat moștenit, — zadarnică va fi toată svârcolirea și frângerea brațelor noastre ridicate spre boltă, în azurul dimineții!

In huetul orașelor mari.

Vânare după noroc.

(Iagd nach dem Glück.)

E numai un tablou al pictorului Rudolf Henneberg n. la 13 Sept. 1825 în Braunschweig m. 14 Sept. 1876 tot în Braunschweig. Tabloul este expus în Galeria națională din Berlin sub Nr. 118. Nu mă pricep într'atât la artă, ca să-l judec din punctul de vedere al executării artistice. Ca idee e însă admirabil. Și în Brockhaus? Conversations-Lexikon se zice în t. 9 p. 37: „După reîntoarcerea, ce a urmat (din Italia) a creat în 1868 în „Vânarea după noroc”... una dintre compozițiile cele mai pline de spirit ale picturii mai noi”.

O fecioară stând pe un glob ține în mâna dreaptă întinsă înainte o coroană, ca și când ar griji să nu i-o ia. În sborul său ușor își îndreaptă privirea surizând și întinde mâna stângă ca un fel de îmbărbătare spre un călăreț, ce aleargă în goana calului. Toată ființa călărețului pare eșofată de oboseală, ca și privirea, ce și-o îndreaptă cu mult dor, cum își întinde și mâna dreaptă obosită spre fecioara cu coroana. E însă departe iar moartea se ține ca o umbră la spatele lui, gata pare să-l repună. Calul lui e obosit dar al morții nu. Călărețului pare însă, că nu știe de aceasta și numai o singură grijă, un singur dor îl preocupă: coroana.

Idea nu e nouă. În altă formă, alte pilde o aflăm în Evangelii, în s. Scriptură. Văzându-o reprezentată însă și în forma aceasta, dar mai ales fiindu-ți atinși nervii imediat după aceasta meditare în mod mai simțitor, de multe ori prea simțitor de tumultul atâtor vânători după noroc, cum se pot vedea în orașe mari, mondiale chiar, cum e și Berlinul, te îndeamnă și mai mult să meditezi.

Vezi atâta alergare, atâta grabă și osteneală a sute de mii de oameni (din 3 milioane câți are Berlinul) pentru a ajunge la ceva noroc, a-și asigura oarecum traiul greu. În alergarea aceasta parcă nu mai vreau să știe de altă lume, ba chiar și de alte datorințe față de sine. Un singur dor îi preocupă, pentru realizarea căruia trebuie să alerge cu atâta sgomot. Așa face marea majoritate.

Durere însă, că sunt și aici, — și unde nu sunt? — multe, prea multe figuri de trântori, cari favorizați de soarte cu o liniște și cinism revoltător nu vreau să observe chinul mulțimei și să le simtă suferințele, ci trăiesc în lumea îngustă a plăcerilor și intereselor lor personale.

Văzând contrastele aceste atât de mari și gândindu-te la zădărnicia luptei, vânării după noroc, involuntar trebuie să-ți vină în minte: ce ar fi, dacă s'ar gândi toți deodată la aceasta? Noroc numai, că oamenii nu prea au timp să se gândească mult și nici

nu gândesc prea bucurosi. Inaintează parcă așa de liniștiți pe căile colțuroase ale sorții. Ce ar fi însă, dacă s'ar trezi deodată? Și sunt atari momente în istoria omenimei, când mulțimea se trezește și dacă nu are o idee conducătoare salutară, — fiindcă i-s'a sdruncinat mai înainte credința în ea — destramă, sdruncină, ruinează. S'a văzut aceasta în revoluția franceză.

Ideea, care înfrână patimile mulțimei, când aceste vreau să erumpă, care ar fi în stare a-i da putere nouă alergătorului obosit pentru a nu-și pierde încrederea văzând zădărnicia ostenelelor sale, nu poate fi alta decât aceea, ce i-o împrumută credința religioasă. Aceasta îl face să vadă în coroana după care aleargă simbolul unui noroc, care merită să ostenești, să alergi, fiind aceste numai mijloace pentru a putea ajunge la acel noroc. Și chiar dacă observă în fugă umbra morții la spatele sale, ba chiar dacă aceea îl repune, credința îi dă mângâierea fericitoare, că totuși nu i-a fost zădărnica alergarea, nu e pierdut norocul, poate încă câștiga coroana în cealaltă viață.

Și mai ales în ceasul morții, — care trebuie să fie atât de greu de suportat fără credință — avem lipsă de aceasta. În momentul priceperii depline a zădărniciii ostenelelor din viață are omul lipsă de un razim puternic care nu i-l poate da decât credința, religiunea. Și nu o religiune pur idealista cu abstracție dela persoanele și adevărul istoric. Peste tot, dar mai ales în acele momente grele avem lipsă de o religiune revelată, pozitivă, de cuvântul lui Dumnezeu, pe care ne putem răzima și nu de o idee confusă a unui ce necunoscut, ori de unde ar isvorî aceea idee.

Pentru a lipsi neamul omenesc de acest razim puternic se lucră în Berlin și peste tot în lumea protestantă din Germania cu mai mult zor poate ca ori unde. Aceasta și pentru că — ca în toate chestiile — se lucră cu o statornicie și temeinicie specific teutonică. Toate vitrinele sunt pline de scrieri cu destinația de a promova așa zisa concepție liberală științifică. Pentru bani puțini, — dar totuși scump considerând rezultatul stricacios, — se vând scrierile de propagandă ale alianței monistice. Aceste — având tittle seducătoare — sunt puse în vederea tuturor, iar alte scrieri teologice, filozofice serioase trebuie căutate cu lumina. Și se scrie în edițiile de popularizare fără multă argumentare, dar cu atât cu mai multă rafinare ca și în operele lui D. Friedrich Strauss.

Nu numai în scrieri de felul acestora ci chiar și de pe catedrele universității și încă ale facultății teologice se lucră cu mai mult aparat științific pentru a zdrobi singurul far luminător în aceasta și cealaltă viață a milioane de oameni. Profesori ca renumitul Adolf Harnack explică înaintea alor snte de ascultători și ce e mai interesant și multe ascultătoare, cari au să fie profesoare de religie, originea Testamentului nou ca un rezultat al unor opuri curat omenesti. Alți epigoni sunt și mai îndrăzneți.

Așa se produce convingerea, — și încă dându-i-se o aparință științifică, — că cărțile Testamentului nou, — peste cele ale celui vechiu trec ușor, — nu sunt cuvântul lui Dumnezeu, Isus Hristos nu e Dumnezeu, ci cel mult un mare reformator, dacă se admite ca persoană istorică. În forma

aceasta urmează în mod logic, că și învățăturile Lui sunt a se primi, întocmi, tracta din punct de vedere curat omenesc. Dacă Isus Hristos n'a fost o persoană istorică, cum arată Evangheliile, sau cel puțin n'a fost Dumnezeu-om din religia Lui nu mult rămâne, ca esență sau mai bine nu rămâne nimic, ce ar putea fi un far luminător sigur în întunerecul, iadul, vieții acestia. Și oamenii gânditori au lipsă de un razim sigur, ca să nu socombe. Din contră: e prea chinător, insuportabil ar trebui să trăiești, fără să știi pentru ce; a lucra din rășputeri fără să ajungi ceva. E ceva grozav să simți în suflet mereu un gol, o amărăciune, un chin la vederea zădărniciii ostenelelor, simțind, că te mistui în luptă cu viața, cu nedreptatea, neajuirea, ce ți-se face fără să aibi baremi speranța sigură, că alt undeva poți aștepta răsplată.

La aceasta stare de nesuportat trebuie să ducă, — dacă ar reuși — cu o consecvență logică propaganda antireligioasă, anticreștină, fie de popularizare, fie așa zisă științifică.

Credem însă, că aceasta nu-i va succede, ci adevărul trebuie să triumfeze, căci nici portile iadului nu-l vor învinge. Aceasta e sigur. Numai cât: la triumful acesta trebuie să avem și noi toți chiar în interesul nostru parte. Să nu întunecăm adevărul înaintea oamenilor, să lăsam oamenii să știe, ba să le întărim credința și cunoștința aceasta, că ei sunt făpturile lui Dumnezeu, căruia îi sunt rășpunzători, care va face dreptate, și că prin cele mai mici ostenele și fapte bune din viața aceasta își câștigă merite pentru eternitate.

Atunci la vederea cinismului revoltător în apărarea intereselor personale, a îmbuibării multora și a mizeriei muncitoare, a și mai multora, celor din urmă nu li-se vor strânge pumnii de durere și poate justă indignare și la vederea baionetelor, — dacă s'ar ajunge la aceasta, — nu-și vor blăstăma soarta și injura pe Dumnezeu, văzându-și neputința față de acele și dorind să sosiască ziua rășbunării. Atunci coroana, după care aleargă, norocul, ce-l caută le va îndrepta privirea spre un ce prea frumos, care le va da putere să învingă greutatea ei și chiar și multele, preamultele neîndreptățiri, neajuri din lumea aceasta le vor considera de mijloace și împintenări pentru a ajunge la coroana, după care aleargă. Atunci și ordul social, pacea sunt mai asigurate.

Dar aceste se pot numai în numele aceluși Dumnezeu-om, care a adus pace pe pământ între oamenii voitori de bine (bonae voluntatis), căci: „Nu este nime altul mântuire și nu s'a dat oamenilor un alt nume, prin care să se mântuiască“. Fap. Ap. 4, 12. (Berlin.) v. mol.

Noutăți.

Știri personale. Ni-se scrie din Reghin cu dto 6 August n. Azi a luat prânzul aici P. S. S. Episcopul Vasile Hossu, venind incognito cu automobilul din Oșorheiu, unde a vizitat mormântul părinților săi. La 3 p. m. a plecat peste Teaca, Lechincioara la Gherla. Îl însoțește călugărul Man, vicarul Frenț și protonot. orășenesc Socaciu din Hațeg. În conzistorul de Sâmbătă se va introduce.

Bancă românească în Aiud.

Adunarea generală de constituire, ținută în Aiud la 28 l. c., a decis înființarea unui institut de credit și economii societate pe acții în Aiud, cu un capital social de cor. 150.000. Direcțiunea noului institut se compune din următorii d-nii: Dr. Vasile Suciu, canonic Blaj vice-președ. Asociațiunii, dr. Ioan Moldovan adv. Aiud, dr. Emil Pop adv. Aiud, dr. Cornel Circa medic Aiud, Ieronim Mau preot Băgău, Candin Suciu preot Măgina. Basiliu Morariu preot Poiana, Ioan Bărsan preot Răchisei, Aurel Păculea preot Hopârta, Izidor Domșa faur Aiud, Emilian Checicheș inv. Cacova și Nicolae Marcu preot Aiudul-de-sus.

În comitetul de supraveghere s'au ales d-nii: Victor Muntean, șef-contabil la „Patria“ din Blaj, Basiliu Moldovan, preot Tâmpăhaza, Traian Raț, preot Cacova, Atanasiu Roșian, notar Gârbova de jos, Corneliu Domșa, inv. Poiana, Basiliu Hagea, propr. Măgina și Nicolae Radu, propr. Tâmpăhaza.

Inceperea activității cu considerare la actuala criză financiară s'a amânat pe timp nedeterminat.

Petreleri. Comitetul bisericesc gr. cat. din Iernut — cu concursul inteligenței și tinerimei din Iernut — și jur, invită la *Petrelerii de vară*, ce va avea loc Duminecă la 11 August st. n 1912. în hotelul „Central“ din Iernut (Radnóth). Venitul curat e destinat pentru biserica gr. cat. din loc.

În loc de cunună pe mormântul mult regretatului profesor *Emil Viciu*, au contribuit la fondul Mesei studenților foștii lui elevi: Iacob Popa 5 cor., dr. Aug. Bărdosy 5 cor., dr. Ioan Coltor 5 cor., dr. Iuliu Hațegan 5 cor., dr. Simeon Nemeș 5 cor., Augustin Pop 5 cor., dr. Victor Suciu 5 cor.

Aviz. În a. c. „*Buga*“ îndatinată a se ținea în tot anul la biserica cea nouă din Cojocna la Sântă Maria mare, va fi împreunată și cu sacre misiuni poporale sub președinția Magnifi. Domn canonic dr. Isidor Marcu, și predicatori vor fi Clariss. Domn dr. Alexandru Nicolescu prof. de sf. teologie și parohul din Pata On. Mihail Hodârneu. Poporul din vecinătate, și mai departe prin aceasta chemați pe acestea zile de sacre misiuni, adevă pe 26, 27 și 28 August a. c. a se prezenta în frunte cu Preoții lor, la celea bune și edificatoare sufletești. *Ioan Hațegan*, protopop.

Vesuvul în activitate. Știrile din Catania spun, că Vesuvul și-a început activitatea. Locuitorii din jur sunt cuprinși de-o groază mare.

Tunurile Austro-Ungare, vor fi provăzute cu țevi de oțel în fabrica Skoda.

În Turcia s'a disolvat camera. Guvernul a declarat stare de asediu în Constantinopol pe timp de 40 zile.

Fluturi în preț de milioane. Muzeului de naturale din New-York i-a lăsat o colecție de fluturi un amator mort în zilele trecute. Colecția aceasta prețuește mai multe milioane.

Nouă invenție românească. Const. Cantili a descoperit un aparat cu ajutorul căruia se poate săpa o fântână de păcură foarte iute. Este un mare bine și această descoperire, căci în decurs de 30 zile, se spune, că se poate constata de conține locul respectiv păcură ori nu? Pe când până acum acest lucru costa pe lângă osteneală grozavă și vreme de cel puțin un an.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.
(Continuare).

Caleb a început apoi să vorbească cu o deosebită furie. — Fiecare reformațiune din veacul XVI, înaintea lui era un adevărat furibund. — Calvin scrie francezului Wesfalsicus: „Școala ta nu-i altceva decât un coteț de porci? Mă pricepi pe mine, măi câne? Mă pricepi măi nebunule? Mă înțelege? Tu ești vită!“

Și mai dur a trătat Calvin cu părinții Sinodului din Trient. — Pe toți episcopii și cardinalii i-a mîrdărit cu celea mai dejositoare cuvinte. I-a numit: luptători sub conducerea lui Neptun, neînvățați, măgari, porci, vite, boi îngrășați etc.

Feliul de vorbire a lui Calvin l-au adoptat învățăceii lui între cari era și Samuil Caleb.

Soțul său era cât p'aci să izbugnească în răs și numai după mari eforturi s'a putut reține să nu se denunțe.

— Cuvintele tale îmi umplu sufletul de bucurie. Blăstemele asupra papistașilor curg din gura ta, întocmai ca râurile din înășimile Libanului. Nu, față de papistași, aceste vipere veninoase, nu suntem obligați a ne ținea promisiunea! — Ascultă ce pericol așteaptă colo sus pe fiii lui Izrael!

— Fortăreața, continuă Habacuc, se pare ușor păzită, dar aceasta e o înșelăciune numai, cred eu. În realitate paza e puternică. Până la cel din urmă toți sunt gata să moară pentru apărarea ei. — Sus în turn au niște tunuri puternice și o mulțime de puști ușoare, muniție multă de prav. Cu un cuvânt sunt pregătiți la orice asalt. Eu a trebuit să-mi dau cuvântul, că nu voi spune nimic din toate câte am văzut.

Caleb privi cu ochi speriați și examinători la fortăreață. I-se părea, că observă totul ce i-a spus soțul său.

În realitate însă cei din fortăreață nu aveau nimic armătură. Voia numai să-l tragă pe sfoară pe Caleb.

— Îți mulțumesc frate Habacuc! Asta nici n'ași fi presupus-o. Ori în ce parte a fortăreții privesc, în tot locul văd arme puternice. Îți mulțumesc în adevăr. Hm, ce avem de aface acum?

— Să nu faci asaltul ziua, — răspunse Habacuc. Așteptați până la noapte când întunec fiind, cei din fortăreață nu vor vedea încătrău să nimeriască cu armele lor.

— Să așteptăm? Acesta e lucru foarte greu. S'ar putea aștrânge papistașii din toate părțile și ar putea să năvăliască asupra noastră.

— Se poate, dar nu-i probabil răspunse Habacuc, — având de gând să-i rețină dela asalt, până ce va sosi ajutorul împotriva hugenoților. După ce în sat toți au pierit, cine ar fi dus veste fiilor lui Belial despre celea întâmplare aici? Uite marquis-l, călărește pe dinaintea porții, trebuie să merg acolo. — Să nu uiți de cuvintele cu cari te-am făcut atent. Scutește de pericolul sigur pe aleșii lui Dumnezeu!

A grabit spre fortăreață. Caleb încă

i-a urmat cu pași domoli, aștindu-și ochii mereu spre întăriturile fortăreții. — În toate ferestrele vedea numai coifuri strălucitoare sau țevi de pușcă.

Marquis-ul s'a oprit cu călăreții lui înaintea podului, cu gândul să împiedece orice asalt, dacă se vor deschide porțile. — Nicăiri însă n'a observat pregătiri pentru asalt. Ostașii lui Caleb, cari a scultau necondiționat porunca lui, își isprăviau cu cea mai mare acuratețe munca lor din pădure. — Gemeau sub sarcina poverilor, pe cari le-au adunat.

Joel încă se apropia cu ostirea lui. S'a dus lângă marquis și l-a rugat să stea departe de zid cam de-o pușcătură.

— Voi formați garda de însoțire a contesei Blanca?

— Da, răspunse Joel. Noi vom duce-o în siguranță la locul destinaț, după cum ne-a demăndat Caleb.

— Să vă purtați respectuos față de ea, căci e nepoata unui prieten al meu și e o fată eroică evanghelică.

— Toate le vom face cum ne-a demăndat Samuel Caleb, adause Joel.

— Nu te îngriji dle marquis, zise preotul ajuns acolo. Aceștia se vor îngriji de ea mai bine decât dta. Vor păzi mai mult cinstea de cavalier de cum crezi.

Marquis-ul n'a priceput înțelesul dubiu al cuvintelor, cu atât mai vârtos, căci atențiunea i-a atras-o poarta care se deschise

Blanca n'a întârziat. A trecut repede podul însoțită de baronesa Gertrand, îmbrăcată în haine de guvernantă.

Pe urmă venia și Habacuc, cu un cal, care ducea bagajele contesei.

Deși ușile s'au închis numai decât Caleb totuși a putut observa în mijlocul curții două tunuri mari și mai mulți ostași înarmați.

Marquis-ul călăria alături de Blanca și o petrecu până la însoțitorii lui Joel. Acesta privi lung pe guvernantă și coti pe Caleb.

— Aceasta nu-i guvernanta contesei Autremont — zise încet — ci e fata lui Dubourg, cari au ucis pe frații noștri.

— După cum crezi, frate Joel, asta mi-a inspirat-o deja și Spiritul. Eu însă îți spun, că înainte de ce ar apune soarele de două ori, sângele acestei fete trebuie să-l lingă pe drum căunii din Ribaux! Acum însă taci!

Marquis-ul și contesa s'au oprit înaintea taberii, cu cari avea să călătorească. — Samuil Caleb, plecându-se cu respect și-a luat rămas bun dela contesă. Când s'a ridicat a mai aruncat odată o privire dușmănoasă asupra fiicei lui Dubourg.

— Acești tineri sunt buni credincioși evanghelici și își țin de mare cinste, că pot să petreacă în societatea lor, o fată evanghelică.

— Cu plăcere primesc însoțirea voastră iubiți viteji și o voi răsplăti-o cu belșug — zise Blanca.

S'au pornit apoi la drum. Hugenoții și-au pus pe umăr lăncile pline de sânge după măcelul din noaptea trecută. Ajunși în drumul ce duce la Autremont marquis-ul și-a luat rămas bun dela Blanca.

— De nouă sunt silit să repet cu regret mărită dsoară, că nu te pot petrece chiar eu. Comunică salutul meu și părintelui dta și asigură-l despre credința mea față de familia lui și în viitor.

— Mulțumesc dle. Doresc să te văd cât mai îngrabă în Autremont.

După aceste Riviere își descoperi încă odată capul și făcând un compliment de adio și-a înturnat calul.

Apoi iarăși s'a oprit și privi lung după ceata, ce s'a depărtat și împinteniindu-și calul s'a întors la ai săi.

(Va urma.)

Harold Whitte: „Cursa“.

În noaptea de Vineri spre Sâmbătă, cam pela orele zece și jumătate, când dormeam mai bine, auzind dându-se semnul de alarmă „foc, foc!“ mă sculai speriat din somn.

Sunt om curajos de felul meu, care nu așa ușor se spărie de umbra sa, dar fiind-că nu aveam poftă se mă pirlise — între noi fie vorba — mi-a cam serit curajul; am luat ceva pe mine și scoborâi repede treptii etajului al doilea, bucurându-mă din inimă c'au ajuns teafăr pământul. În grabă mea uitasem să închid ușa dela chilie, iar acum nu aveam poftă s'alerg iar sus și s'o închid.

Ajungând în stradă nu mult a trebuit să caut direcția focului. Vedeam cete întregi de oameni grăbindu-se spre locul primejdii. O luai în direcția aceea. Acolo gendarmii, de mulțimea oamenilor strânși fură siliți să tragă cordon, căci altcum nu să putea opera nimic.

Focul după-cum mi-se părea a izbucnit în casa bancherului Bostock, în etajul al doilea și fără se pricinuească pagube mari, a fost localizat.

Întreaga Londra a fost în picioare, fără să știe cel puțin direcția focului. Vedeau pompieri alergând pe automobile, cu o înțea nervoasă și atâta era de-ajuns, ca să escite curiositatea londoneză.

Cum eram îmbrăcat așa la repezeală fără să fi luat cel puțin pantofii în picioare, toți oamenii să uitau curios la mine, esaminându-mă conștient din creștet în tălpi. Și astfel am crezut că mai bine ar fi de m'ași întoarce acasă, sau cel puțin de ași lua pe mine îmbrăcămintea corespunzătoare, căci afară de pantaloni și de cămașă nu aveam nimic pe mine.

Văzând în urmă că oamenii rîd de mine, m'am întors acasă.

Pe trepte m'a apucat o spaimă înfricoșată ce mi-a paralizat toate puterile: „Dar dacă cineva mi-a rupt ușa și a intrat în lăuntru!... sau... drept! Că nici n'a trebuit s'o spargă, căci am lăsat-o deschisă, ci a trebuit numai să poștească.“

Presimțirea nu mă înșela. Ajungând sus am observat că cineva îmi stă în ușe; îl vedeam nelămurit că o fantomă ghemuită la intrare.

Când intrai în lăuntru, a venit după mine și a înțiat bine ușa.

— Hallo! cine dra...

— Bine, bine, zise necunoscutul cu un adevărat curaj englezesc, să mergem deocamdată în lăuntru... și fără nici o jenă a intrat în odaia de primire.

Ei, ei, gândeam eu în mine, iată un caz cam curios. Eram incredințat că acum aud prima-ora în viața mea, glasul acestui ștrengar.

În astfel de mod am făcut cunoștința acestui musafir; cât despre înfățișare, pot

zice cu siguranță, că era cam îndoelnică. Așadar, mi-am isprăvit propoziția începută:

— Da ce dracu cauți dumneata aici în odaia mea?... dacă mi-e permis să întreb?...

— Așa?... adecă asta-i locuința d-tale?... într'adevăr e destul de curățică!..

— Nu vă bateti tare capul de ea, afară numai!..

— ...Chiar aceea nu o faci... destul de bine mă simt aici!..

Ei, dacă nu voești, o să-ți ajut... să-ți depui paltonul!..

— O-o-o mă rog, mai încet puțin. Credeți-mă că eu nu voesc se vă fac nici un rău, ci numai se vă cerc prețuita-vă plăcere în ce privește oaspeții!..

— Oaspeții... la dracu!.. și încă pe vremea aceasta!.. și din nou am voit să-i îmbrățișez grumazii cu mâinile!..

Dar el s'a retras până la ușe și s'a răzimat de ea, apoi scoțând ceva din buzunarul paltonului său de iarnă, mi-a zis:

— Ghicește, ce am în mână?..

— De-oparte dela ușe!..

— Înălțimea voastră se supără. Atunci cu siguranță nu va afla!..

O rază palidă de foc, care mai pălpăia în cămin, a surprins un revolver, ce strălucea în mâna musafirului meu... M'am retras îngrozit!.. Inchipuiți-vă... un revolver!..

— Așa, acuma văd că vă veniți în fire. Dar înainte de toate, ședeți și încălziți-vă la foc bițele picioarelor!.. (Intr'adevăr îmi erau amorțite picioarele, căci eram desculț)... după aceea eă mai flecărăm puțin... dar nu aveți cumva pe-aici așa din întâmplare, un chibrit?..

Ce să fi făcut? Am aprins gazul și m'am așezat la foc.

A fost un om înalt și slab, cu fața pământie și cu barbă neagră scurt tunsă; avea niște haine vechi și-un puternic palton de iarnă.

În urmă s'a așezat în fața mea la foc, băgând revolverul în buzunar.

— Dar, nu ați fi așa de bun, de a-ți aduce niscai umezeală... cât de puțină, tiii... că mi-s'a uscat gâtul îngrozitor!.. și încă niște țigări... că mai bine ar trece timpul!..

— Cum, cum... dar cât de intenționat să-mi rămâneți?..

— Ce mai știți!.. o zi sau două, poate după-cum permit împrejurările!.. Dar, cum se vede d-ta trăiești aci destul de bine!.. îmi zise el dând pe spate un păhărel de cognac, apoi aprinzându-și o țigară.

— Știi ce?... să ne înțelegem... de voii să furați ei bine, nu mai așteptați atâta, furați și după aceea fiți bun și închideți ușa pe dinafară!..

Eu sunt un gentleman d-le, zise el cu o hotărre nu destul învederată se mă contrazică, chiar așa de bun gentleman ca și d-ta.

Uitându-mă la el și susționându-l pe când îmi zicea vorbele aceste, după-cum am observat, mai tare să temea ca mine.

— Direct dela casa nr. 25 viu. Știți bine cine șade acolo: Bostock bancherul. Pe acolo cum mergeam numai în calitate de oficiant.

Nu am avut onoarea să fi cunoscut din partea lui Mister, sau să-i zic Mylord Bostock.

Dar cunoșteam acolo o cameristă — cu numele Mary — dacă ai vedea-o numai!.. cu ochii ei frumoși!.. vezi, acolo am fost eu.

Și când ne petreceam singuri, eu și ea, în onoarea ei, auzim numai de-odată, vorbă și zgomot de paș. Vin bancherii, zic eu șoptind!..

— Dumnezeule, sum moartă!.. zise Mary, apropiie inebunită.

— Vom aranja un pic de lumină în onoarea lor!..

— A... a... drept!.. focul... făcui eu.

— Ai ghicit!.. Dacă gândea Mary — cei-ce vin sunt aceia, atunci dormitoarele sunt goale... o să pun o luminare sub perdea și eu o să fug!.. În odaie o să ardă totul încet, până-când vor veni pompierii... fără să bage de seamă ce lipsește!..

— Bine, bine, dar ce va fi cu d-ta, căci d-ta încă vei arde!

— Nici vorbă!.. Mă vei ascunde în scrinul d-tale Mary!..

— Crede-mă, că vei arde cu scrin cu tot, zise ea... Sau drept!.. Mergeți la treptele dinapoi și dacă eu voi ajunge sus, atunci d-ta furișează-te jos! Așa am și făcut. De-abea am isprăvit și de-abia am ajuns acolo, când auzii strigătul Mary-ei: „foc, foc!..” și cu aceasta șterge-o!.. Intr'o clipită am fost în stradă!..

Trad: I. G. I.

(Va urma.)

Rutenii din Galitia.

(Continuare)

Așa stând lucrurile, nu-i mirare, că astăzi de tapt „Concordia”, în ce privește punctul principal sau schimbarea ritului, nu are vigoare, ori-ce ar zice iuriștii despre valoarea și disolvarea contractului bilateral între episcopii ambelor rituri la 1863.

Celelalte puncte din „Concordia” se observă în genere vorbind, căci servesc în primul rând binelui spiritual al credincioșilor. Reamintim unele.

a) Preoții ambelor rituri — se pot folosi de bisericile respective, celebrând toate sf. Taine dar după propriul lor rit. Se permite usul antimisiului preoților latini în bisericile rutene. (Decret. B. b.) Este chiar permis, — secluso scandalo — ca preoții în cas de necesitate și din devotațiune, să se folosească de toate aparatele sacre ale ritului celuilalt așa vasele sacre, veșmintele etc., pentru a celebra sf. Liturgie în ritul propriu. (Clemens VIII. 1602.)

b) Nu arare-ori, — în paraclisele spitalelor, penitenciarelor este, în bisericile comune etc., — se păstrează Preașf. Taină a Eucharistiei în câte două ciborie (pastoforii) în unul și același tabernacol. Credincioșii o numesc: Hristos cel polon și Hristos cel rutean. Acest obicei are aprobarea „Concordiei”. (Epistola concom. decreti.)

c) Sf. Botez poate fi dat de către un preot de alt rit numai „in casibus urgentioribus”, „in necessitate”, „vel gravi difficultate”: altfel censura! Dar și atunci preotul e dator să declare în actul de botez ad hoc, cauza pentru care el botează și circumstanța că copilul aparține ritului celuilalt.

Preoților ruteni nu le este îngăduit a mirui pe copii latini, pe cari i-ar boteza. (Decr. C. a.)

d) Credincioșii se pot spovădui la ori-ce preot, de rit latin ori grecesc, numai preotul să aibă jurisdicțiunea și aprobațiunea episcopului său propriu. (C. b. și E. b.) Absolvarea

reservatelor de episcopul ritului celuilalt — nu este licită, fără imputernicire specială.

e) Sf. Impărtașenie să o primească credincioșii după ritul lor propriu. (Concordia c. b.)

Decretul Propagandei din 18 August 1893 permite sf. Impărtașenie în alt rit (latinilor și rutenilor) acolo unde nu se află un preot de ritul credinciosului nu numai în cazul de moarte, comuniune paschală, dar de-a pururea, după pietatea și dorința fiecărui. În iocurile, unde există bisericile latine și rutene, se împărtașesc credincioșii — așa cum pot mai bine — fără a îndura dificultăți practice.

f) Sacramentul sf. și estremei Uncțiuni trebuie administrat de parohul respectiv. În cazul urgent fi poate administra ori-ce preot dar după ritul propriu. (Conc. C. d.)

g) Disciplina rutenilor în privința sf. Sărbători, postului, abstenenței, a rămas statornică și neschimbată.

h) În privința logodnei și a căsătoriei au fost statornicite și în parte reformate prin decretul „Ne temere” din 19 Aprilie 1908.

Obligământul, ca copii din căsătoriile părinților de rit mixt să urmeze ritul secului părintesc respectiv, nu s'a schimbat.

Cine ar dori mai multe și mai mărunte informațiuni, istorice și iuridice, despre mutua relațiune rituală între Poloni și Ruteni, aceluia recomandăm lucrările P. I. Roth, S. Z. profesor de drept în Cracovia:

1. Der Rituswechsel in Polen. (Historische Ikirze) 1909. Linz.

2. Zur Frage über des gegenseitige Rechtsverhältniss zwischen Lateinern und Ruthenen. Linz 1911.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Nr. 3 din „Revista catolică” cu următorul cuprins: Dr. Ioan Bălan, Actele Sfântului Scaun; M. Theodorian-Carada, Vladimir Soloviev, propovăduitorul unirei în Rusia; Vladimir I. Ghika, Arhivele Romane și istoria Românilor; R. Netzhammer, Ceva nou despre Istros; P. Francisc Mattas, Catolicii din Moldova; Hildebrand Frollo, Ludovic Windthorst; Carol Auner, Începutul episcopatului de Bacău; Iosif Frollo, Don Bosco; Benedetto de Luca, Et ultra; Vladimir I. Ghika, O frumoasă și folositoare rugăciune; și Firmanul de investitura lui Matei Ghika-Vodă (1752); Hilderbrad Frollo, Încă un convertit; Dr. I. Bălan, Iatho-Lahusen; Cronici, Din lumea catolică; — Știri din arhidieceza de București; — M. T. Cronica politică; — Cronica externă. Dr. C. Manu, Cărți și idei franceze. Bibliografii de: C. A., V. Pârvan, Dr. Andrei Veress. — Dr. I. B., Dr. P. Albert Kuhn, Orazio Marucchi. — M. T., Vicomte de Vogüé, Emile Staico, Dim. A. Sturdza, Ion Brătianu. — P. L. Heinrich Sienkiewicz, Patrik Sheehan, Clemens Brentano, Franz Hoerman. Felurimi.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUȚIA.

În secția morburilor de piele dela universitatea Franz Iosef-ină din Cluj, la ordinul directorului prof. Marschalko, se prescriu numai săpunuri igienice de ale lui Heinrich. Calități alese de renume mondial sunt:

SĂPUNUL DE CĂTRAN

(carele a scos din uz produsele străine de acest soi).

Săpunul-chrom ÎMPOTRIVA ASUDATULUI.

Săpunul de pucioasă împotriva mâncării-me și crepăturii de piele.

Împotriva petelor pistrii ale feței șcl., cum și în contra atot felul de necurății ale obrazului: Săpunul-Borax.

Împotriva căderii părului: Săpunul de petrol.

Afară de aceste tot felul de săpunuri medicinale, aflătoare în orice apotecă și drogherie. Preț-curent spedează prompt:

Fabrica de săpun medical IOSIF HEINRICH Societate act. în CLUJ (Kolozsvar).

(67) 7--?

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru F. C. Domșa. Urmează, numai decât la început portretul cel din urnă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciș prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fec. 5•30

vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fec. 5•30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fec. 7•30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fec. 7•30 cor.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafence și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat

Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 85--104 (Központi városháza mellett).

A V I Z!

Avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc din Blaj și jur, că cu 1 August deschidem în Blaj (strada lungă nr. 38 casele Bugner) un **magazin de cereale și de lemne de foc.** Suntem în plăcuta situație să servim on. public cu lemne de foc de prima calitate, cumpărăm și vindem cereale de tot soiul — în cele mai bune condițiuni.

Asigurăm în același timp on. public de un serviciu prompt, curat și eficient.

(88) 3—3

Martin & Comaniciu.

Institut de asigurare ardelean.

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K.	5.275.798•28
Capitale asigurate pe viață achitate		5.146.556•36
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127.763.744—
	viață	10.931.322—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2.520.492—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5 79—?)

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.